

УЧИЛИЩЕТО излиза
два пѣти на мѣсяца
въ 1 печатна кола.
Годишна цѣна прѣд-
плащана 1 бѣло ме-
джд. завсждѣ. за 6
мѣсеци половината еди-
брой 40 пары. Писма
неплатени на пощѣ-
та не сѣ приети.

Подписката на спо-
моществованіята ста-
ва при уредничеството
каля-Вергулуй Н. 6,
у народна книгопечи-
тница „Отечество“ А
по вѣст при учителя-
та, и училищны насто-
ятеля, които отгова-
рят за стойността.

УЧИЛИЩЕТО

Урѣдникъ — Издатель Р. Блъсковъ.

Съдържаніе: За възпитаніето. — Криворазбраната цивилизация. —
Майчина любовъ. — Съвѣстѣта. — Арсеніево бѣганіе изъ Ц-кый дворъ.
— Родолюбивата Българка. — За пиянството. — Добри примѣри.

ЗА ВЪСПИТАНИЕТО ВЪ ОБЩЕСТВОТО.

(Продълженіе отъ брой 5)

„Въспитаніето на чловѣка въ обществото, и чрѣзъ обще-
ството, е най вліятелно: Тукъ чловѣкъ, който іоше незнае
какво нѣщо е животъ, срѣща са лице съ лице съ живота
и стѣква въ тѣсенъ сѣмъ съ него. Че животътъ е най-
добрата школа, това го знае всѣкий. Да речемъ какво на-
шето общество е христіанско, отдѣто и общественный жи-
вотъ трѣбва да бѣде най-добрий възпитателъ въ христіан-
скѣтъ вѣрж. Но да ли е право нашето заключеніе? Обще-
ството ни располага ли са всѣкога спорѣдъ показаніето на
х-тѣ вѣрж? Или току частно. Тѣй като общественный нашъ
животъ е дѣтеленъ, то изпълнява ли са у него коренный
законъ, законътъ на любовтъ къмъ ближияго? „Какъ не“,
ще кажѣтъ мнозина, „на сегашнето положеніе откъмто жи-
вота у нашето общество, твърдѣ често са чува гласътъ на
чловѣчеството, еднакво и за чловѣколюбието...“ Гласъ у-
тѣшителный, защото въ него са чуватъ звукове, сродни на
Христіанството... Обаче тоя гласъ іоше далеко отъ насъ, на
да ли е познатъ всѣкому; а други основавани въ за-

коинността̀тѣ того, отдаватѣ достойнството на чловѣческѣтѣ природѣ, що е еднакво у всичкѣтѣ; слѣдователно, думатѣ, всѣкой е обязанъ да глѣда на другѣтѣ чловѣцы като на равни нему. Но отъ однѣ странѣ ные виждаме че достойнството на чловѣческѣтѣ природѣ често бива помрачено съ пѣкои си недостойни постѣпки, а отъ другѣ, което не е нарѣдко, прѣувеличено отъ самолюбіе на собствено достойнство, едва ли ще са намѣрятѣ двама чловѣци които бы гудили рѣкѣ на сърдце си и да кажѣтъ, прѣдъ Бога, какво тѣ са иматѣ равни помѣжду си. Говорете послѣ за взаимнѣтѣ братскѣ любовь, въ имято на природното равенство! Такава любовь може да бѣде само въ имято на х-тѣ вѣрѣ; само при поглѣда въ лицето на І. Христа изчезнува всѣка горделива мисль за собствени имущества и запалѣ са любовь дору и къмъ послѣдний грѣшникъ. Но господствува ли нынѣ тоя духъ за *любовь къ ближнему* въ имято на І. Христа? Или, може бы, тукъ владѣе другѣй духъ — духъ на самолюбіето въ различни видове: въ видѣ на честолюбіето, на корыстолюбіе и пр.? А когато е тѣй, то гдѣ трѣбва да са въспитаватѣ хора за обществото въ духа на Християнството? Наистинѣ то ги въспитава, но по свой духъ. Ето ти и най-добрата школа — животѣтъ!“

„Тукъ ные като казваме, че духѣтъ на х-тѣ вѣрѣ трѣбва да са засилва съ въспитаніето на чловѣка въ домаќинството, и въ училището, и въ обществото, то спорѣдъ това никакъ не отричамѣ другѣтѣ усъвършенствованія и истѣщаваніе, както у въспитаніето тѣй въобще и въ чловѣческѣй животѣ. — Ные не отричамѣ разнovidното развитіе на чловѣка. Чловѣкъ, както е истѣлкувано отдавно, е *малѣй міръ* (свѣтъ): въ него потрѣбностѣтѣ тѣй сѣ много, щото, безъ сумнѣніе, тѣ иматѣ право на законно удовлетвореніе. Но ные искаме да кажемѣ, че духовнытѣ потрѣбности, или потрѣбнытѣ за вѣрѣтѣ, никакъ не е пѣтно за да са подаватѣ въ чловѣка. Несумненно е, тѣй да кажемѣ, че не трѣбва да са отдалечѣва чловѣкъ насилственно отъ земѣтѣ, противъ неговѣтѣ природѣ; чловѣкътѣ нека си остане чловѣкъ, нека той ходи по земѣтѣ, това е законно и необходимо; но ходѣщѣтъ по земѣтѣ нека да поглѣдва и къмъ небето, — нека неговѣтѣ

мысль за Бога да го не напуска въ каквото занятиѣ и да бѣде той. Самъ си Иисусъ Христосъ, Богочловѣкъ, родилъ са и живѣлъ на земѣтъ, обичалъ да са именува сынъ чловѣческый и былъ съвършенъ чловѣкъ (освѣнь грѣха); но при това былъ и Сынъ Божій — Богъ съвършенъ! Нека бѣдемъ и ные люде, но непрѣменно трѣба да сме и добри Христіеніе — както у всичко друго тѣй еднакво и съ въспитаніето.“

На това прилично е и слѣдуѣщето, що ни са испрати отъ Рустюкъ, и ные го помѣстѣме съ всяко благодареніе.

ВЪСПИТАНІЕ СЪГЛАСНО СЪ ХРИСТИАНСКИЙТЪ ДУХЪ.

(Говорено на черковното пѣвческо дружество въ Русы отъ Г-на Т. Х. Станчевъ).

Чловѣкъ ся ражда слабъ и немошенъ не само тѣлесно, нъ и душевно. Голѣма е разлика, между умѣтъ, разсѣжденіето и волѣтъ на чловѣкътъ и на дѣтето. Нашата духовна снага развива ся постепено сѣщо тѣй, както и физическата. Отъ тукъ произхожда това заключеніе какво за човѣкътъ е нужно два вида развитіе: Физическо и умно. Физическото въспитаніе е длѣжно да избѣгва сичко онова, което пречи на тѣлото, да може да ся развива правилно, да ся крѣпи и усилюва; а моралното трѣба да помага за съгласното развиваніе и усъвършенствованіе на нашійтъ духъ, т. е. да направи чловѣка за да бѣде съвършенъ. — Самото училище не може да даде на чловѣкътъ сичко онова каквото му е нужно, и когато единъ ученикъ излѣзе отъ училището, не е способенъ да рѣши сичкытъ питанія, които можѣтъ да му ся случатъ въ явнийтъ животъ. Нъ и пакъ училището може, и длѣжно е даже, да развива въ ученицитѣ, които ся учѣтъ, тѣхната способностъ, да бы могли да рѣшаватъ всякога оныя питанія, които произлѣзватъ отъ чловѣческыйтъ животъ. Прочее въспитаніето е длѣжно, да възбуди въ сърдцата на младытъ любовъ къмъ доброто, и да имъ покаже сичко въ природѣтъ и въ обычныйтъ чловѣческый животъ. Най послѣ

въспитаніето е длъжно, да помага на човѣческѣтъ волѣ.

Психологіята дѣли човѣцитѣ споредъ разсужденіето, осѣщаніето и волѣта. Разумната педагогика треба равно да развива сичкитѣ тѣя сили на духътъ. На развитіето на волѣтъ, споредъ както може всякой отъ искусство да ся увѣри, твърдѣ малко ся дава вниманіе; споредъ това ся ражда отъ една страна непостоянство; а отъ другъ — противленіе, властолюбіе и презиране божійтъ и човѣческыйтъ законъ. Такыва сѣ слѣдствіята на неправилното развитіе и образование на волѣта. Наистина честитъ е онзи човѣкъ, който е достоенъ да отхвърля злото, а да постоянствува въ доброто; и то съ такыва свойства, отъ които ся ражда племенитость и характеръ. (ще слѣдва).

КРИВОРАЗБРАНАТА ЦИВИЛИЗАЦІЯ.

Отъ нѣколко време насамъ думата *цивилизация* и у насъ звѣнти, а особно между младежтъ ни. Преди нея чуваше са у насъ рѣчъта *алафранга*, която днесъ остава въ устата на попростичкитѣ, а рѣчъта *цивилизация* въ устата на попракпсаничкитѣ; но и едната и другата са изговарятъ безъ да са разбрани.

Думитѣ: *цивилизация*, *алафранга*, *мода* станѣли сѣ у насъ като еднозначящи. Който обича модата, той обича и алафрангата и цивилизацията; който мрази едното, мрази и другото.

Както малкото дѣте, тѣй и младіятъ народъ има слабостъта да са досѣгва повече до онѣзи нѣща, които бѣжтъ на очи. Както малкото дѣте щомъ види свѣщъ и посѣгва да ѣ олови пламъка, безъ да знае, че то пари, тѣй и новосвѣтываннитѣ у единъ младъ народъ, щомъ видятъ нѣкоя мода, тичатъ да си ѣ купятъ, безъ да мислятъ че тя може да попари кесіята имъ и да ги събори. — Колко младежи, изъ по-личнитѣ градове въ отечеството ни, като облѣкохъ жевнитѣ си съ най-дирната мода, и кѣщята си съ *алафранга*

такъми (моби́ли), съблѣкохъ капитала си и остои́хъ го́лн!

У младитѣ народи сичко върви, речи, по подраженіе, отъ колкото по систематично изслѣдуваніе. Много пѣтя най-добритѣ, най-правственнитѣ начала сѣ зети наопаки, разбрани сѣ накриво. Лѣскавата кора е зета вмѣсто самата срѣда; или слѣдствието — вмѣсто самата причина; отраженіето — вмѣсто свѣтлината; сѣнката вмѣсто тѣлото; сѣ една рѣчь несѣщността — вмѣсто самата сѣщность. Повѣрхнитѣ впечатленія оставатъ и повѣрхни познанія, а отъ такива познанія излизатъ умове вѣтрничеви, разсѣжденія криви. Отъ това и кривитѣ убѣжденія, които представятъ хора смѣшни.

А ако погледнемъ въ морално отношеніе, ще видимъ, че вмѣсто благодѣтелие, добродѣтель, въ такива слаби умове, са вгнѣздяватъ деморализация и развратъ; вмѣсто искренность, братска любовь и привязанность — гордость, презрѣніе и ненависть; вмѣсто задружность и съгласіе — разединеніе и раздоръ. Отъ това и вмѣсто свѣтлость и душевно развитіе — мрачность и заблужденіе.

Модата е зета вмѣсто цивилизацията.

Дѣйствително, у тѣзи новосъбудени народи, облѣченіятъ сѣ по модата панталони и герокъ, сѣ часовникъ и златъ кордонъ, сѣ рѣжавици, на една рѣка премѣти́хъто *пардесю*, а въ другата бастонче, ако знае и двѣ три французки или нѣмски — минува за образованъ човѣкъ — разбралъ свѣта. Тѣй и една жена или мома, нагиздена сѣ кокошатъ *костумъ*, перестъ *палтонъ*, сѣ испърчени сѣ по модата коси — *кокъ* или *букли*, сѣ надъ вѣздѣ или на върхъ накичена *капела*, сѣ преципи́хъти чепички, опи́хъти рѣжавички, копринена омбелка, сѣ покаченъ сѣ дългъ кордонъ златъ часовникъ — е сѣща *мадама* или *мадмуазела*. А пакъ мъжъ и жена, заловени подмисца на расходъ, сѣ вече на върха на цивилизацията.

Въ говореніето на нѣкой други, тѣй наричани, европейски езици и въ играніето на европейскитѣ хора, заключава са почти сичкото образование на единъ младъ, или на една млада.

Видимъ ли по модата дрехи, по модата кѣщя, по модата покѣщинни? тамъ ти е вкарана цѣла цивилизация; а ако при

тѣзи чуемъ да са говори французски или нѣмски? тамъ ти е цвѣтътъ на цивилизаціята; ако ли видимъ окрасенъ по ала-франга салонъ и съсъ клавиръ? то вече тамъ ти е тронътъ на цивилизаціята. Тѣй нижтъ европейцитѣ и тѣй живѣйтъ, за това и ний, за да бждемъ като тѣхъ цивилизовани хора, тѣй трѣба да имаме и тѣй да живѣйме. Ама европейцитѣ знаели да правятъ фабрики и да вадятъ сѣкакви хубави, лѣскави, красиви работи, нека ги вадятъ, а ний ще ги купуваме и съ тѣхъ ще са красиме. Тѣй знаели да правятъ вапори и зелѣзници, нека ги правятъ, а ний ще имъ плащаме и ще носиме.

ще слѣдва.

Д. П. Войниковъ

СВѢЩТА НА ПРОЗОРЕЦА.

(МАЙЧИНА ЛЮБОВЪ)

Исторіика Отъ К. Даласъ.

„Азъ щж гудѣж свѣщтъ на прозореца, Готтфриде, докато са върнешъ“, рече майка му.

— Не трѣба ма, отговори начюмерено младыйтъ момакъ, който беше отворилъ вече вратата; азъ сполучвамъ и въ тъмното, па може бы и да са позабавѣхъ до късно врѣмя.

— Не, не, сынко, пжтътъ е стрѣменъ и можешъ да са прѣлжнешъ нѣкакъ, повтори майката. Нѣма нищо ако изгори малко свѣщъ; тя сѣ ще гори догдѣ са върнешъ, хобаво да знаешъ.

Готтфридовата майка живѣеше у единъ кжщичкж край брѣга, дѣто имаше наоколо нѣколко колибы, и тя бѣше една вдовица на нѣкого си корабленника. Испечена въ училището на нуждѣж и нѣманіето, мжчеше са да храни и възпитава 5 дѣца — сирачета. Тя беше една добродушна жена, която са прѣхраняше съ дѣцата си отъ працие ризы на бѣдни корабленници и работници; тя нѣмаше другж надѣждж освѣнь на двѣтъ си рѣцѣ. Него вечеръ, когато да испроводи сына си, напредѣ й стоѣше единъ голѣмъ панеръ съ бѣли като цвятъ ризы, които, отбираицѣ, единъ по единъ, нарѣждаше.

— Готфридъ е вече 18-годишенъ момакъ, хубавецъ, здравъ, пжргавъ и червендалесъ като чюкондуръ, но май не-постоянъ, удумваше са майка му самичка.

И наистинж у него малко можѣше да зѣбѣляза нѣкой по-стоянство и тѣрпеливость; за нѣго най-обычното бѣше мореплавателныйтъ животъ. Но горката майка, напарена отъ мжжа си, който былъ прѣкаралъ повечето на живота си у корабытъ, дѣто и загына, глѣдаше да отклони сына си отъ таковато пжтуваніе — по море. При това защото Готфридъ обычаше да походва вечеръ и да закѣснѣва навѣнъ, страхуваше са да не бы станалъ и той като сыноветъ на близосѣдытъ имъ, които, ако и богати, обычяхж да са упивать и правѣхж много беспжтны работы. А сега като глѣдаше обычныя свой сынъ да стой въсправенъ на вратата, стигналъ на възраст момакъ, тя си мислѣше, бедна, че той ще стане чловѣкъ и до нѣкога да ѣхъ храни на старость, когато тя вече не ще можи да са грижи за себѣ си.

Послѣ тя гуди свѣщѣтъ на прозореца, отдѣто са освѣтляваше крайбрѣжіето. Врѣмя минуваше и, като си свърши работжтъ, почива нѣщо половинъ чясъ, дремящицъ, но сынъ ѣ са невиждаше никакъвъ и тя отиде та си легна. Свѣщѣта сѣ горѣше на прозореца, зора са сыпна а Готфрида го нѣмаше юще.

Прѣзъ деня, когато угрижената майка чякаше, поглѣдващицъ отдѣ ще са зададе и да си доде сынъ ѣ, той бѣше са ценилъ съ нѣкои корабленници (гемиджіи), които щѣхж да потеглятъ отъ пристанището. Корабълтъ трѣгна и Готфридъ са упжти по морето. Оттогава той начена да живѣе безгрижно, владенъ у всѣкаквы лошотій, спорѣдъ угоджтъ си. Напжтъ, посрѣдъ най-страшиж буріж, той са заглѣдваше отдалече къмъ малжтъ свѣтлинж върху морскжтъ кулж, и тогава си наумѣваше за свѣщѣтъ, що бѣше турила майка му заредъ него на прозореца; на минутж, струваше му са като да чюва майчиный си гласъ и угаждаше нѣкаквж милость въ гърды си. Сжщо и когато са веселѣше съ дружинжтъ — корабленниците, пѣжщицъ, струваше му са като да чюва жалоститѣ пѣсенници, съ които майка му приспиваше или зельгваше по-малкытъ неговы братчета и сестрицы.

По всичкитѣ тыя припоминанія неможѣхъ да го отбѣжѣтъ отъ нѣтя му. Годинитѣ минувахъ и заминавахъ и съ тѣхъ наедно припоминаніята за бащино огнище и синовнѣ дължностъ. Въ то врѣмя на да ли са намираше корабленникъ, който да си знае мѣркатъ: отъ капетанина до най простый матрозинъ (лопатарь) бѣхъ страшни піеници; Готтфридъ непаднаше по долу отъ другаритѣ си. Той са извлѣче и задебеля на снагъ, лице му почерня, сѣщо и руситѣ му хубавы косы са променихъ на главѣтъ, а гласѣтъ му стана дебелъ и дрезгавъ. Да го наречемъ добъръ чловѣкъ, ще слѣжемъ, но ако кажемъ, че бѣше харенъ корабленникъ (гемиджинъ), нѣма да сгрѣшимъ.

Полека лека Готтфридъ са отличи и стана подкапетанинъ; сега той си играѣше съ пары и морето бѣше за него отечество, а другаритѣ братіе и сестры. Когато излѣзехъ на нѣкое пристанище, отиваше въ града, дѣто испрахосваше щото имаше у себе си парицы, по всеѣкаквы раскошности. Скоро той заборава отечество и майкъ, а обыкна пріятелитѣ и пріятелкитѣ си, които са неспрамувахъ да пріематъ неговытѣ подаркы; но тѣи му са радовахъ и го ласкаѣхъ само когато го угадѣхъ че има пары. Той бѣше и милозливъ, защото веднѣжъ истѣрси всичкитѣ си пары отъ джоба въ полѣтъ на единъ младъ, хубавичкъ просякынѣ.

Минахъ са петъ години, изминахъ десять и петнайсетъ и Готтфридъ стана 33-годишенъ мѣжъ; но той бѣше единъ чловѣкъ, който живѣеше сѣ лудешкы, піяше ромъ и ракъиѣ както дѣцата пиятъ водѣ. Съ единъ рѣчь за друго нищо нѣмаше грижѣ, освѣнъ за сляпото гърло и да задоволи лопшевитѣ си пощевкы.

По едно время, плуваницѣ по морето, излѣзе страшна буря и нощта бѣше толкосъ тъмна, щото едва отъ свѣтлинѣтъ, дѣто блѣщукаше на върхъ кулѣтъ, можѣхъ да познаѣтъ че са намиратъ кадѣто англійскитѣ морскы крайбрѣжія. Разсвирепенитѣ вълмы (дългы) люлѣяхъ корабли, който са навождаше ту на едното, ту на другото си ребро; нѣ той са борѣше юнашкы и силѣше да стигне до крайбрѣжіето, ако и да бѣше са повредилъ отъ подморекитѣ канары. Щомъ съзрѣхъ онѣсъ свѣтлинѣкъ на кулѣтъ, всичкитѣ

са зарадвахъ и Готтфридъ потвърди (съ едно испопържаніе) че тая свѣтлина ще бѣде за тѣхъ пріятна.

(Продълженіе съ идущій брой).

СЪВѢСТЬТА.

ПЪРВАНЪ. (спира са изведнѣжъ, навежда са и зема нѣщо отъ земятъ). Хе, Славчо я виждь бе, какво намѣрихъ азъ! Я похвали какво е тѣжко!

СЛАВЧО. Туй е едно възелче съ пары; невидишь ли тукъ написанно: 50 гроша?

ПЪРВАНЪ (обрадванъ). О, колко сме честити! На съкыму отъ насъ ся пада по 25 гроша. Хади да си ги подѣлимъ (иска да развали възелчето).

СЛАВЧО. Първане, че наша ли сѣ тия пары, та да ги дѣлимъ?

ПЪРВАНЪ (списано) Наши ли сѣ? Ам' на кого сѣ?

СЛАВЧО. На оногова който ги е изгубилъ.

ПЪРВАНЪ. А че знаешъ ли, кой е той?

СЛАВЧО. Ные трѣба да кажемъ и, като са расчюе, ще са обади който е загубилъ възелчето.

ПЪРВАНЪ. Че какъ ще го испытаме?

СЛАВЧО. Забрави ли какво ни каза учителтъ? Ные трѣбва да обадимъ у дома, а нашитѣ ще разкажѣтъ на други хора и който си познае възелчето, ще му са даджѣ паритѣ.

ПЪРВАНЪ. Ам' ако го непознае никой?

СЛАВЧО. Тогава тѣ сѣ наши!

ПЪРВАНЪ. Ахъ, Славчо, азъ искамъ щото да ги непознае никой.

СЛАВЧО. Певѣрвамъ. Менѣ ми са чини, че прѣди ные да обадимъ ще да ны попытаѣ хората за тѣхъ.

ПЪРВАНЪ. Но неможимъ ли ги ные.....

СЛАВЧО. Какво?

ПЪРВАНЪ. Неможимъ ли пжкъ да си мълчимъ и да са струваме, че не сме намѣрили нищо? защото никой не ны....

СЛАВЧО (прѣкъсва му думжѣ) да станемъ крадци, ли искашь ты? На ли ще да откраднемъ тия пары, ако ги по-

тулимъ и необадимъ никому? Не, Първане, като си былъ тъй лошавъ, то азъ не щѣ вече да ходѣ съ тебе наедно.

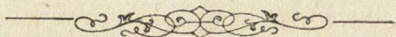
ПЪРВАНЪ (уплашенъ) Крадци ли? че като е было тъй, то... ала че бѣхъ са зарадвалъ за 25-тъхъ грошя!

СЛАВЧО. Нека са радваме, ако си ги намѣри онзи, който ги е загубилъ, може да е нѣкой сиромахъ...

ПЪРВАНЪ. Да, право казвашъ; пакъ е тъй. У! кждѣ ми бѣше умътъ менѣ, та не номислихъ за това? Другый пѣтъ не щѣ го правѣж.

Шлець.

(Прѣвелъ П. Ст-въ)

АРСЕНІЕВО БѢГАНІЕ ИЗЪ ЦАРСКИЙ ПАЛАТЪ.

Аркадій, по старыйтъ сынъ на Теодосія величаго, былъ единъ остроуменъ момакъ, нѣравомъ веселъ и прїятенъ, съ благородны мысли и душѣ, естественно склоненъ къмъ правосудіе; но трудъ необычаль, непостоянъ въ дружбѣ, слушалъ всичко щото му кажатъ други и повече са увѣрявалъ на оныя, които го ласкаѣли, захвалѣщицѣ погрѣшкытъ му, а не на които желаѣхъ да ги поправятъ,

Неговый Учитель Арсеній, който прѣдвиздаше злытъ слѣдствіа, що могли да произлѣзатъ отъ наслѣдника на прѣстола, спорѣлъ лошитѣ му наклонности, залѣгалъ сѣкакъ дано го отвърне съ добро, като употрѣблявалъ благоразуміе. Но то было невѣзможно, и Арсеній зель други мѣрки — да са обноси въ изговаряніе то си строгычко, най-послѣ былъ принуденъ да употреби и наказаніе. Аркадій почель усьрдїето за обидѣ и поискалъ да са избави отъ него. Той изявилъ своето прѣдпрїятіе на одного отъ палатинтъ чиновницѣ, комуто ималъ голѣмъ довѣренность, и зарѣчалъ му да направи нѣкакъ за да са избави отъ тѣквѣ несносенъ, по неговото мнѣніе, чловѣкъ. Добрыйтъ чиновникъ, като са боѣше да не бы направилъ и другому това прѣпорѣчаніе, общава са че ще исплѣни неговото желаніе, а самъ си отиде скрышно при Арсенія и му казва да не губи врѣмя, но да са погрижи за своѣтъ безопасность.

Арсеній ако и да позналъ, че порѣчаніе на царевича было само едно слѣдствіе на дѣтинскый гнѣвъ, но заплакалъ и, той си чястъ, еа решилъ наздраво да напусти службѣтъ си, що го заплашвала съ смъртъ, ако че постоацтвова въ своѣтъ строгость, и вѣчно наказание, ако захване да са облася слабо и нерадиво къмъ младый Ц-вичъ.

Небето благословило неговото прѣдпрїятіе; когато са молимъ Богу за да го научи какво трѣба да прави: бѣгай надалече

отъ свѣта, рече му единъ гласъ когото угади въ себе си; това е самото средство за спасеніето ти.

Слѣдъ нѣколко дена Арсеній, прѣоблѣченъ като единъ странникъ, излѣзе отъ Цариграда непознатъ и отиде наделечъ у египетскѣхъ пустынѣхъ, дѣто е живѣлъ около петнайсетъ години, безъ да има нѣкое съобщеніе съ свѣта. — Неговата молба день и нощъ была не току за своето душевно спасеніе, но іоде са молилъ и за испадналото въ тѣшки бѣды и неволи негово отечество.

Императорътъ, извѣстенъ за Арсеніево то побѣгване оскърбилъ са много, а повече защото незнаялъ причинѣхъ му. Той заповѣдалъ да го дирятъ рѣдомъ по всичкото царство; но богъ поискалъ да го укрые отъ свѣта, каквото да прѣдстави въ него съвършенъ образъ на своитѣ угодници:

Любезны дѣца! Недѣйте са сърди на вашитѣ учители ако бы нѣкои пѣтъ и строго да вы накажѣтъ. Послушайте какъ добродѣлитѣ стари людѣе са отзоваватъ, когато дойде рѣчь за наставницитѣ на своето юношество; чясто тѣ като приказватъ за наказаніето, що са ги наказвали учителитѣ имъ, въ дѣтинскитѣ глупешки лудуванія, приговарятъ: *Учительтъ ми желаялъ доброто. . .* До ще врѣмя когато и вые ще бѣдете бащи или въспитатели и тѣй ще наказвате другитѣ. Непослушниятъ въ юношеството си, ще има нѣкога неудолюбствіето што и него да не слушать когато остарѣй.

Правило какъ да поминувашъ съ другитѣ:

„Говори само тогава, когато е нужно; а особно неприпирай са съ братѣа си,“ казалъ прѣподобный Висаріонъ.

Тоя свѣтъ е твърдъ полезенъ у всѣкое духовно и свѣтско състояние — дору и у всѣко домакынство.

(Училище благочестія)

РОДОЛЮБИВАТА БЪЛГАРКА.

— 0 —

Прѣвъ — деніе си, по праздничитѣ, случи ни са да отидемъ тукъ на честито у еднѣ българскѣхъ кѣщѣ. Мѣжду другитѣ посетители, дойде и една стара, около 60-годишна жена, съ коіжто наедно вѣздохъ дѣъ по-млады и едно възрастно момиче. Здрависваніята станаха испърво по румунскыи езикъ, послѣ смѣсихъ грѣцкы и най подирѣ старата са обади та продума нѣщо и на българскы.

— А, рече една млада Българка, която сѣдѣше срѣще неѣж, твоя милость си знаѣла българскы, а защо не приказвашъ да разберѣ и азъ?

(тя была дошла наскоро и твърдѣ не разбирала отъ Румжнскы).

— Българка съмъ изъ Сливенъ, и тые двѣтъ сж мои дъщери, а това момиче ми е унучка, отговори старата, като посочи съ ржжж кмтъ младытъ.

— Ами тѣ незнайтъ ли Българскы? Попыта ѣж пакъ първата.

— Незнайтъ, сынко, ни единъ думицъ че.

— Защо да незнайтъ, запита другата, като ѣ прѣжжса думжтж, когато ты си чиста Българка и тѣ сж твои дъщери?

На това питаніе старата искаше да са управя съ извиненіе, че дъщеритѣ ѣ отрасли у влашко и намъ що си, но оная Българка (която са виждаше събудена и малко учена) не щѣше да слуша таквие празни приказкы; тя захвана да мжуре на такыва майкы, казващицѣ, какво тѣ сж причина да са потыпкува нашата народност въ чюждинж, дѣто са и изгубва. Какво ще бжде това, приложи юще, дѣца родени отъ бащж и майкж Българе, да не знайтъ езика си? Сѣтнѣ ѣж попыта нѣмала ли е мжжжж рожбж?

— Само единичко имамъ, ергенче, и то е много учено; освѣнъ рожжнскы, знае добръ французкы и нѣмскы езыци.

— На българскы не са ли е учило? рече оная Българка.

— Нито да хуртува, отговори старата.

Тогавя захвана оная Българка! и, безъ да забикаля горѣ долу, изрече нажалено: опустѣло всичко, кога чедото ми изгуби Българщинжтж си и до нѣкога забрави своитѣ родители, съ отриченіе отъ рода и отечеството си. „Не, не! мила майчице, продължи да дума родолюбивата Българка,“ грѣхота е отъ Бога и срамъ прѣдъ другитѣ народы, да оставяме своитѣ природенъ езикъ и да си вдаваме въ чюждитѣ. Току ние Българетѣ ли са намѣрихме на свѣта да прѣзираме своето и да обычае чюждото? . . . Но, ако придирижъ на здраво, бащитѣ не сж толкосъ кривы дѣто дѣцата са изнародватъ съ незнаеніето на езика си, а повече сж виноваты майкытѣ, койго не приказватъ по бащиный имъ езикъ: Бащата е като единъ гостенинъ въ кжщѣ — дѣтето пораснува въ ржцѣтѣ на майкж си и отъ неѣж са научява първитѣ звукове на говореніето; слѣдователно майката е отговорна за всичко“.

Най подирѣ тя отвори приказкж за дѣвическытѣ училища въ нашенско и какъ у нѣкои градове са натъкмили *Женскы дружестея* и про. Но въ то врѣмя навлѣзохж другы мжже и жены и приказката са свърши до тукъ.

Желателно е щото да имаше по нѣколко такыва Българкы у всѣкой градъ въ Румуніѣ за да приказватъ на другитѣ поне въ събраніята; защото пйдѣ юще нѣма българско дѣвическо училище, а всичкытѣ момиченца са учятъ по чюжды пансіоне и училища, дѣто не могатъ да чюжтъ нито единъ думж на българскы!

Това, което казахме за Букурещъ, сжщето можемъ да видимъ и у другитѣ градове въ Румуніѣ, освѣнъ въ Браила, дѣто нашитѣ съ-отечественници сж най събудени и отличаватъ са по *родолюбіето си*.

ЗА ПІЯНСТВОТО.

(Продълженіе отъ брой 4)

„Да видимъ сега пакъ послѣдицытъ отъ пиянството. Когато пияный ся пробуди и отрезнѣе, усѣщася ослабнѣлъ, и трепере; главата му надтягнѣла и боли го; очитѣ му ся замѣтеневили и горятъ му на огнь; ушитѣ му сѣ затыкнѣты и пищятъ; языкътъ му е нечистъ, устата му сирѣдятъ и вуксѣтъ му е разваменъ; все му ся подригва и дохожда му да повръща; въ желудъка му е тѣжко и боли го коремъ; често плюва или много ходи по вънъ. Уобще има трѣскъ, та му са токо ще да не нѣчто студено или кисело, а пакъ повтата (ищахѣтъ) му е съвѣзмъ развалена; мазно ястіе особно неможе да трѣпи. Това състойніе трае много или малко врѣмя и силно или слабо спорядъ колкото е былъ пилъ пияный, или спорядъ каквото е было питіето, или спорядъ силѣтъ на чловѣка. Махмурнитѣ хора въ това състояние добръ ся усѣщатъ, че имъ е злѣ; зато веднага тражятъ лѣкъ, за да ся помогнѣтъ, ала гдѣ го тражятъ? обично или като всякога пиянци, пакъ у пияніето; зачто дръго нѣчто, като что си мыслятъ, не могло да имъ помогне: „клинъ кянна испжда“, казватъ, па удри пакъ изново! Така ти изново раздразватъ разлабенытъ си силы, ала ги неумножаватъ и непоправатъ; зачтото слѣдъ това имъ доходи еще по-голѣма слабость а слѣдъ неѣк и по-голѣмы бѣды, както что имъ е твърдѣ добръ познато това нѣчто.

Отъ дълго и много пияніе кръвоносный съставъ на жилитѣ твърдѣ много ся врѣди. Отъ непрѣстанното смѣщаваніе и ускоряваніе на кръводвиженіето разширява ся сръдцето и другитѣ жилы, и то така, чтото отъ това може да ся дочака твърдѣ тяжка смръть — дамба! Отъ много дразненіе тия жилы обыкаляніето на кръвѣтъ быва неурядна и нееднакво; зато утробнитѣ орѣдія въ корема, както что е чръный дробъ и други жлезды отвърдиѣтъ па послѣ са влоятъ: отъ това ся раждатъ подирѣ маясѣлъ и др. т. които прѣзъ цѣлый животъ надтягатъ и мѣчатъ чловѣка, Ала отъ тѣжъ сѣщъ причинѣ това най-много става, особно у млади-тѣ и пѣнокръвнытъ хора, та и бѣлый и чѣрный дробъ и

мозъкът и чувствата станът такивы, чото от единъ малкъ поводъ ся запалватъ, та или кръвъ проплуютъ, или имъ стане мъчно дышаніето и слѣдъ това да добыѣтъ сушицѣ (охтикѣ). Такыва піеницы твърдѣ често достигатъ и до това та да ги удари смъртенъ ударъ, или дама да ги испрати внезапно на оная святъ. Хр. Г. Д.

ДОБРИ ПРИМѢРИ.

ПРИЗНАТЕЛНОСТЬ. Благоразуміе или признателность са зове онова вътрѣшно чувство, чрезъ което осѣщаме благодѣяніята, що приемаме отъ другыго. Но чловѣцитѣ нѣматъ іоше точны понятія върху дължноститѣ на благодѣяніето, задълженіето и признателностьта. На многото иде криво и толкось тѣжко да са имѣтъ одължени, што глѣдатъ съ всѣкый начинъ да докажатъ какво не сѣ задължени, или че са исплатили повече отъ колкото сѣ были длѣжни; и тѣй достигатъ да лѣжѣтъ себе си, вѣрващицѣ, че наистинѣ не сѣ задължени.

Напримѣръ: Драганъ и Райчо са непознавахъ отнапрѣшь единъ другыго; Драганъ былъ длѣженъ нѣкому си и, като не можалъ да си исплати дълга си, насмалко да го затворятъ, но Райчо му заема потребното количество пары и го отжрва отъ затворъ. Слѣдъ нѣколко мѣсеци Драганъ замогнатъ, отплати са на Р. но да ли му не е длѣженъ іоше нѣщо? Наистинѣ той са расплати отъ паричныя длѣгъ; но дължността на признателность му остава незаплатена. За това той пакъ остава длѣженъ на оново, който му е спомогналъ у единъ голѣмъ нуждѣ. Ако ли са случи слѣдъ това да испаднеше Р. въ сѣщето положеніе и Д. да му направи това добро, тогава може да исплати чѣсть отъ дълга и признателностьта, а не и всичкый; защото когато му е заемалъ Р. не е сѣществувало помѣжду никакво вътрѣшно благодѣяніе, което да го задължи на това. Слѣдователно ако бы са намѣрилъ Р. и вторый пакъ въ такавъ нуждѣ, то Д. е длѣженъ за да му направи пакъ истото задълженіе.

ПРАВОСЪДІЕ. Прочутыйтъ Аристидъ, като сѣдѣше ведитѣ двама чловѣци единъ отъ тѣхъ за да разсѣрди сѣдника противъ оново, захвана да му казва какво той чюлъ да говори много лоши думы за него. — Остави сега това що е думалъ твоятъ противникъ за мене, рекалъ Аристидъ, нека испитаме какво ти е сторилъ: тукъ азъ не съмъ сѣдникъ да издирвамъ кой какво е хуртувалъ за мене, но съмъ отрѣденъ да сѣдѣхъ вашѣтъ припирниѣ.

НЕКОРИСТОЛЮБИЕ. Когато военачалникът Туреный отивалъ на бой, сителитъ на единъ градъ му принесли 3000,000 франга и го молѣхъ а не заминува съ войскѣтъ си прѣзъ града нмъ. — Земете си сретото назадъ, одговорилъ некористолубивыйтъ юнакъ, пакътъ ми не отгукъ.

* *

1. Добродѣтелята е здравіето на душиѣтъ.
2. Невѣжеството и лѣнността сѣ най-големитъ злини на свѣта. Сѣ една земя, дѣто са раждатъ и растатъ всѣкаквы лошотій.
3. Онзи, който не са е научилъ нищо въ младостѣтъ си, той всѣ-ога ще има нуждъ отъ други и ще бѣде подчиненъ на всичкитъ.
4. Бѣди къмъ родителитъ си такъвъ, както желашъ и твоитъ дѣца а бѣдѣтъ къмъ тебе.
5. Най-добритъ лекари за младитъ сѣ, смиреніето, чистотата и пражненіето, които сѣ изворъ на здравіето и хубавый животъ. — Първата крачка къмъ доброто е да неправишъ зло. — самото невѣ-ество е едно голѣмо зло, отдѣто извирайтъ много лошевины.

(Франклинъ).

* *

ИДОЛОПОКЛОНСТВОТО. И до днесъ са намиратъ по свѣта съ ми-ионы окаянины чловѣци, които тѣнатъ юще въ идолопоклонство-то, осушь глупави и невѣжи щото неразличяватъ отъ самитъ дивы звѣ-ове, които са ядѣтъ едно друго. У много идолопоклоническы държавы ѣматъ никавы си закони и начялницитъ имъ правятъ всѣкаквы зло-потрѣбленія, като притесняватъ сиромасытъ, заграбватъ имота и тнематъ имъ живота ненаказанно. Въ Кытая напримѣръ, единъ баща оже да прави каквото ще съ дѣцата си и нѣма законъ да го сѣ-и. — Нѣкой си мисіонернитъ разказва за одного Кытаеца, който ре-лъ на женѣ си: Какво да правимъ съ тоя нашъ сынъ, който е прогавъ и ны неслущъ? Да го убиемъ — Майката пристада. — Тѣй ѣрзали едно вѣже за шіѣтъ на клѣтото дѣте. Бащата удовиль е-ина край на вѣжіето, а майката другыя и теглили докато удушятъ ѣтетот!

За момчетата въ Кытай, както и да е, не было толкось усилно, но а момичетата съвсѣмъ тѣжко. У града Амай, имало дълбокъ трапъ, ѣленъ съ водѣ; въ него трапъ по нѣкогашъ са виждали до десять енскы дѣца исхвърлѣны за веднѣшь живы, и никой са не мѣлви за ѣхъ, като че сѣ котета или малкы кученца.

Въ Индіѣ са случило нѣкога да испадне единъ богатъ търговецъ ой мислисалъ че може бы да му са е разгнѣвилъ идолѣтъ, когото рѣбвало да умилостави и да са смири. За това са допыталъ отъ реца, който му казалъ че ушь имало единъ уреченъ день и въ него енъ ако прѣдаде нѣкой въ жертвѣ най-милото си, богътъ щѣлъ да а смили, и послѣ тоя чловѣкъ можялъ да сподучи щото желае. Тър-говецътъ го послушялъ и едѣв дочыкалъ показанный день. Първо той на-рупалъ дърва въ къщѣтъ си, и като искалъ тритъ си дѣца, хвърга

гы върху дървата, подпала огънь да изгорятъ и най сетѣ, въ оченіето си, убиѣ и себе си.

Таквиѣ сѣ языческитѣ жертвы!

КНИГЫ. Книгы сѣ учителитѣ, които ны поучаватъ безъ бой, безъ сърденіе, безъ гнѣвъ и безъ заплащ. Ако гы пощѣщавашъ неспятъ, ако гы търсишъ не са криятъ, ако сбъркашъ не та мамратъ, ако си невеждъ (простакъ) не ти са присмиватъ. (Зорница)

Наскоро приехме изъ Браила писмо съ което ни пращатъ имената на новы спомоществователи, подписани у тоя градъ, отъдѣто иѣкои благоволяватъ да подарятъ по 1-2 годишно теченіе отъ „Училището“ за въ Българско. Ные благодаримъ сърдечно на нашитѣ добры съизродници въ Браила, захвалящицъ на тѣхното родолюбіе, спорѣдъ което тѣ са отличаватъ у все що е полезно за народа ни. Сѣщо тѣй приехме и отъ Бузово бѣлѣжка за 4 подарены екземплара Но имената имъ, както и оныя отъ Браила, ще са помѣстятъ у слѣдующія брой наедно съ мѣстата за дѣто са подаряватъ.

 Въ 4-тъ първы броеве на „Училището“, читателитѣ са сѣгледали доста печатны погрѣшки, за което молимъ да ни извиняватъ. Причината е, че ные бѣхме сполетили на такъвъ недомасленъ редакъ и печатникъ, щото при всичкото си наглѣждане за да нестигнатъ погрѣшки, той пакъ сбъркваше и поправеното. — Сега си намѣрихме по-вещъ работникъ и надѣваме са, че за напредъ „Училището“ ще азлази наскопость — поурѣдно.

 Съ тоя брой са истѣклява първото тримѣсечіе и „Училището“ пакъ ще си слѣдва рѣдовоно — дваждъ на мѣсяца, пѣстрено съ по-хубавицкы иѣща. Умоляватъ са прочее оныя отъ спомоществователитѣ, които іоше не са платили, да прибыратъ и ни внесатъ спомоществованіята си; защото нашето „Училище“ е сиромашко и иѣма другъ подпоркж, освѣнъ единичкатъ надеждж на малцината си спомоществователи. — Ако бы да има иѣидѣ изгубени броеве отъ подаренитѣ за въ нашенско, или другагѣ, нека ни обадытъ и ще имъ са дотѣкмятъ; ные не жєлаемъ да са изгуби ни-кому нито единъ брой. При това са отвєря подписка за новы спомоществователи и, който иска, може да добіе всичкитѣ броеве отъ край. — Спомоществованіята биватъ за годишъ и прѣдплатены на цѣло.

 Уредничеството.